

GEMEENTE ESSEN

DORPSONTWIKKELINGSPLAN

H O E K

1. INLEIDING

De beslissing om tot een beleidsplan, zeg liever dorpsontwikkelingsplan voor Hoek te komen, vindt zijn inspiratie in het bestuursakkoord dat werd afgesloten tussen CD&V en SP.A voor de periode 2007-2013.

Daarin wordt gesteld: *“Voor de wijk Hoek moet een specifiek beleidsplan worden uitgewerkt: “Hoekomst”, de samentrekking van Hoek en ‘toekomst’. Het gemeentebestuur moet, samen met de bewoners van Hoek en andere betrokkenen, een geïntegreerd beleid voeren, dat erop gericht is dat Hoek ook in de toekomst een levendige gemeenschap kan blijven vormen. Alles begint met het feit dat jonge mensen uit Hoek wegtrekken omdat er geen mogelijkheid is om bouwgrond of een woning te kopen. Het gemeentebestuur moet bij de hogere overheden aandringen om het Vlaams en provinciaal structuurplan te herzien, zodat ook Hoek het statuut krijgt van woonkern”.*(1)

Komt in het Algemeen Beleidsplan de realisatie van een afzonderlijk beleidsplan niet meer aan de orde, dan wordt er wel naar verwezen:

“Het gemeentebestuur zet veel in op de toekomst van de wijk Hoek; het college van burgemeester en schepenen is dan ook verheugd dat deze intentie ook door de bewoners van Hoek zelf wordt beantwoord door een dynamiek om zelf het heft in handen te nemen. Dorp in Zicht is daarvan een perfect voorbeeld.

Als we echter als gemeentebestuur willen dat de faciliteiten op Hoek verbeteren of vergroten, dan moeten we de stap maken naar woonbeleid. Uitbreiding van woonmogelijkheden op Hoek is cruciaal voor de leefbaarheid van het dorp. Bij

hogere overheden moet het gemeentebestuur er toch ook op aandringen om beperkte woonuitbreidingsmogelijkheden te voorzien op termijn” (2)

Uit beide documenten blijkt dus dat het beleid inzake ruimtelijke ordening van cruciaal belang is.

De ambitie van het dorpsontwikkelingsplan is dan ook om een leidraad te bieden voor een gebiedsgericht beleid.

2. HOEK ZOALS HET NU IS

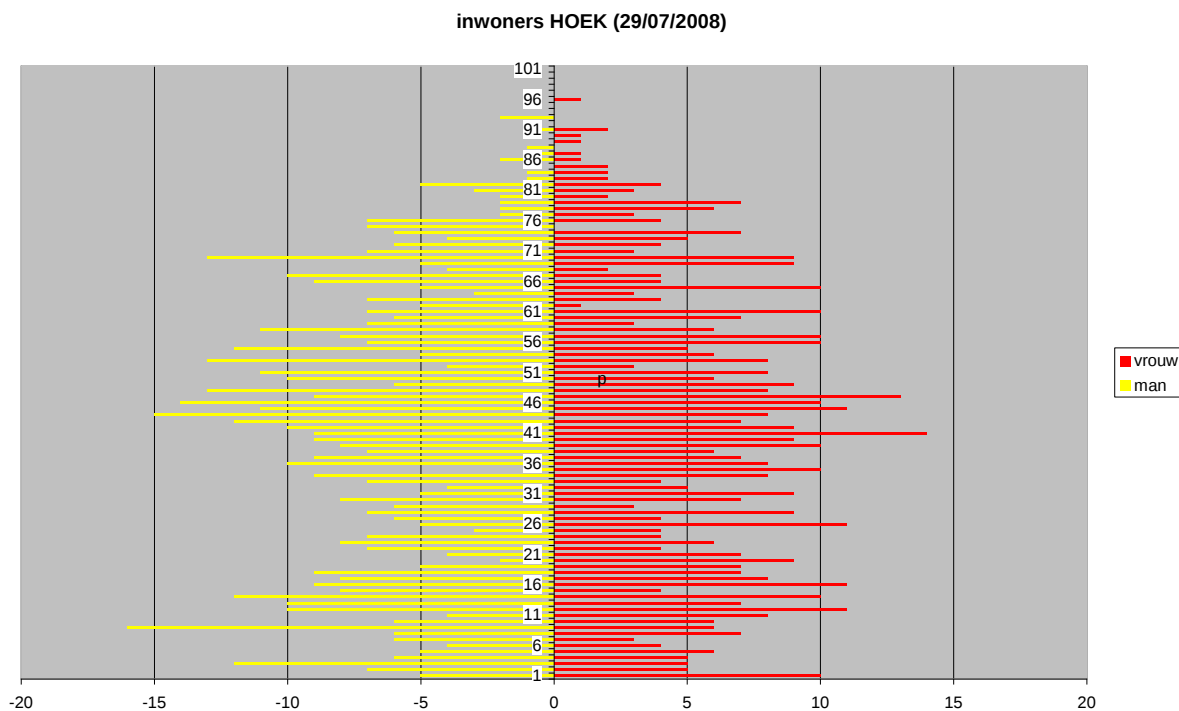
2.1 INVENTARIS

2.1.1 DEMOGRAFISCH

Het aantal inwoners van Essen-Hoek bedroeg op 16 december 2010: 1184 inwoners.

Tot de omschrijving Hoek behoren echter ook een aantal straten die liggen binnen de zone voor verblijfsrecreatie, die sociologisch weinig of minder banden hebben met de gemeenschap van Hoek. Het aantal inwoners in deze weekendzone bedraagt 303, zodat in de rest van de omschrijving 881 inwoners geteld worden.

Van de 881 inwoners die buiten de weekendzone wonen, wonen er 369 op de Moerkantsebaan. Voor velen is Hoek dus een 'woonlint' of een 'straatdorp'

Uit de analyse van de piramide blijkt dat men slechts van een piramide kan spreken vanaf de leeftijd van 40 jaar. De basis vanaf die leeftijd is breed en loopt geleidelijk af in zijn opbouw.

Onder de leeftijd van 40 jaar moeten we spreken van een kolom. Het aantal inwoners loopt in de categorieën sterk terug.

Dit betekent aldus dat de bevolking van Hoek niet alleen terugloopt, maar een sterke vergrijzing kent.

2.1.2. RUIMTELIJK ECONOMISCH

Hoek is volgens het gewestplan Turnhout in hoofdzaak bestaande uit landbouwgebied, waarvan het meeste landschappelijk waardevol.

De Moerkantsebaan en aansluitende gedeelten van straten ligt in de zone bestemd voor wonen met landelijk karakter.

Landbouw neemt dus een vooraanstaande plaats in te Hoek. Niet minder dan 40 landbouwbedrijven zijn aanwezig die een gezamenlijke oppervlakte exploiteren van 975,54 ha. Naast twee kippenbedrijven, twee varkensbedrijven, een gemengd bedrijf en enkele recreatieve bedrijven (hoevetoerisme, manège,...) betreffen het allemaal rundveebedrijven met een totaal van 2.883 runderen. Het gaat om grondgebonden landbouw. Het aantal kippen bedraagt 96.015 voor twee bedrijven; het aantal varkens 2.553 en het aantal paarden 94.

De open ruimte is voor Hoek zeer kenmerkend en bevat een grote waarde. Het is dank zij de grondgebonden landbouw, dat het open karakter van het landschap kon

worden bewaard. De open ruimte wordt beschouwd als een verbindingsgebied tussen het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide en de Wouwse Plantage.

Deze natuurwaarde vormt dan ook een potentie voor een aantal recreatieve functies: wandelen en fietsen zijn in het toeristisch seizoen sterk aanwezig en de recreatieve sector speelt daar reeds op in, getuige een ontluikend hoevetoerisme. Daarenboven heeft het jeugdtoerisme ingespeeld op de mogelijkheden van het platteland.

Bovendien is er ook een stijgende tendens in de verkoop van hoeveproducten.

Hoek telt het meeste aantal mogelijkheden voor jeugdkampen:

- Rommeshoef, Rouwmoer
- Hoeve De Brug, Rouwmoer
- Hoeve Moerkantvelden, Noordeneind.

2.1.3. SOCIAAL – MAATSCHAPPELIJK

De leefbaarheid van een dorp wordt bepaald door een aantal factoren :

- het aanwezige voorzieningenniveau
- het verenigingsleven
- het onderwijs

2.1.3.1 Voorzieningenniveau

De wijk Hoek is voor het vervullen van haar basisbehoeften hoofdzakelijk aangewezen op Essen-Centrum (en ook Nederland).

Er zijn slechts een beperkt aantal voorzieningen aanwezig (niet limitatief):

- een winkel algemene voeding

- een traiteurwinkel
- een frituur
- twee café's
- een ijshoeve
- een dokterpraktijk
- een veeartspraktijk
- twee kapsalons
- een bankkantoor
- een bedrijf voor landbouwvoertuigen/landbouwmaterieel

Enkele zaken zijn van bovenlokaal niveau: een inzamelbedrijf voor olieproducten, een tuincentrum, verschillende aannemers-metsers, en enkele loonbedrijven.

Naar openbare voorzieningen zijn beperkt aantal voorzieningen aanwezig:

- Hoek heeft een afzonderlijke parochie (Sint-Pieter) dat inzake territorium zich ook ten dele op Kalmthouts grondgebied bevindt. De kerkraad beheert het kerkgebouw dat pas gerenoveerd is, en dat de ontmoetingsplaats bij uitstek is voor de lokale gelovige gemeenschap.
- De lokale parochiegemeenschap beheert het Gildenhuis dat zich leent voor grote vergaderingen, feestbijeenkomsten, toneelvoorstelling, enz.
- De voormalige jongensschool is eigendom van de gemeente Essen. Naast het KLJ-lokaal dat erin gehuisvest is, zullen de andere lokalen vanaf 1 januari volop in het Gemeenschapscentrum Essen worden opgenomen. Het wordt gebruikt door het lokale verenigingsleven voor kleinere bijeenkomsten en vergaderingen.

Er is geen postkantoor aanwezig, noch een filiaal van een bibliotheek.

2.1.3.2. Het gemeenschapsleven

Hoek kent een levendig gemeenschapsleven dat alle leeftijdsgroepen omsluit:

- Jeugd: KLJ Hoek
- Senioren: KS Hoek
- Socio-cultureel: KVLV Hoek
 - Landelijke Gilde Essen-Hoek
 - Harmonie Sint-Pieter
 - Onderlinge Bedrijfshulp Hoek
 - De Genieters
 - Carnavalsvereniging Denoek
 - Volksspelen Essen-Hoek
- Sport: Ruitervereniging Sint-Pieter Hoek, Hoekse Trappers (wielertoeristen), Duivenbond, twee visclubs, een biljartclub.

Het feit dat een lokale kermis plaats heeft, dat verenigingen plaatselijk feestelijkheden organiseren (bv. de Waaifeesten), maakt dat bindmiddelen aanwezig zijn voor het lokale gemeenschapsleven. Dat het gemeenschapsleven van Hoek leeft wordt bewezen door het feit dat een informatieplatform ingericht werd onder www.hoek.be.

2.1.3.3. Onderwijs

Te Hoek bevinden zich twee onderwijsinstellingen.

- Vestigingsplaats Hoek van GSVLS Mariaberg. Deze school biedt zowel kleuteronderwijs als lager onderwijs aan. De leefbaarheid van deze typische

dorpsschool is mogelijk dankzij de inspanningen die door de hoofdschool te Essen-Centrum geleverd wordt, omwille van het beperkt aantal leerlingen.

De dorpsschool is ingebed in de lokale gemeenschap en kent een actieve ouderwerking.

Evolutie van het leerlingenaantal:

Kleuterschool				
Schooljaar	Leerlingenaantallen	LIn buiten Hoek	LLn vanuit Nederland	LIn uit weekendzone
2009-2010	53	4	11	8
2008-2009	54	4	8	7
2007-2008	51	4	6	6
2006-2007	50	6	7	3
2005-2006	46	5	6	4

Lagere school				
Schooljaar	Leerlingenaantallen	LIn buiten Hoek	LLn vanuit Nederland	LIn uit weekendzone
2009-2010	78	8	8	7
2008-2009	79	8	8	7
2007-2008	69	5	5	7
2006-2007	84	4	9	7
2005-2006	85	4	10	7

De school van Hoek is dus een dorpsschool die plaatselijk rekruteert, maar eveneens uit een gebied dat ruimer is.

- College van het Eucharistisch Hart, Rouwmoer. Het College biedt een lagere school en een school voor algemeen secundair onderwijs aan.

De school trekt een publiek aan dat verspreid is over het hele grondgebied van de gemeente en ver daarbuiten. Het is niet ingebed in het lokale gemeenschapsleven van Essen-Hoek.

De lagere school van het College heeft 202 leerlingen, komende van:

Hoek	Heikant	Centrum	Wildert	WEzone	Horendonk	Andere	Ndl.	Tot
12	57	38	23	37	3	19	13	202

De school is zowat de 'buurtschool' voor de nabijgelegen weekendzonde, en heeft toch ook een aantrekkingskracht op de nabije wijk Hoek.

2.2. TROEVEN EN BEDREIGINGEN

Door de gemeenteraadscommissie 'Hoekomst' werd op 14 juni 2007 een brainstorming georganiseerd over de troeven en bedreigingen van de wijk Hoek.

De onderstaande tabel is dan ook een inventaris van troeven en bedreigingen zonder dat de commissie getracht heeft coherentie hierin te brengen of een consensus te zoeken.

- Troeven:
 - ° de aanwezige open omgeving;
 - ° de aanwezigheid van trage wegen en rustige fietspaden;
 - ° de mogelijkheden die er zijn voor toerisme en recreatie (hoevetoerisme) met een impact op de dorpskern;
 - ° de kampplaatsen voor de jeugd op de boerderij;
 - ° de sociale cohesie die er is met een sterke gemeenschap en actieve verenigingen;
 - ° een Gildenhuis als gemeenschapshuis;
 - ° weinig sociale problemen;
 - ° de geïsoleerde landelijke ligging (laatste landelijke kern);
 - ° een waardevol cultuurlandschap – de afwezigheid van ruilverkaveling;

- ° grondgebonden landbouw met kansen voor plattelandsontwikkeling;
- ° de aanwezigheid van een school;
- ° rust en geur;
- ° Hoek is nog een echt dorp;
- ° Actief dorp: kermis; waaifeesten;
- ° Nabijheid van middelbaar onderwijs;
- ° 150 jaar bestaan van parochie als opstap.

De bedreigingen die door de commissieleden werden aangevoeld zijn de volgende:

- ° demografisch: denataliteit; de school kan daardoor in moeilijkheden komen;
- ° de vergrijzende bevolking: verhouding jong-oud;
- ° te weinig bouwmogelijkheden op Hoek;
- ° te weinig voorzieningen (winkels, economie);
- ° slechte fietsverbinding tussen Essen-Centrum en Essen-Hoek;
- ° ondoordachte ruimtelijke ontwikkeling (volbouwen betekent een hypotheek leggen op lange termijn);
- ° verlies aan groenelementen (reductie van het landschap);
- ° niet-grondgebonden landbouw;
- ° heersende sociale controle: 'er niet bij horen' voor nieuwkomers;
- ° onderkomen voor verenigingen (als café Hoek City zou sluiten) – KLJ lokaal;
- ° mobiliteit: doorrijddorp naar de haven – ernstig sluipverkeer;
- ° beperkte recreatiemogelijkheden, speelpleintje (vraag KLJ,...) uitwijk van de voetbalvereniging;
- ° woningbouw: ongebreidelde woningbouw kan aantasting zijn voor eigenheid;
- ° aanwezige beperkt aanbod is onbetaalbaar voor jeugd;

- ° project Woensdrecht (Maintenance Valley) kan bedreiging zijn (test van motoren,...);
- ° structuurplan Vlaanderen met beperkingen (wonen, versterken van dorpskern door horeca, winkels,...);
- ° behoudsgezind karakter die verandering in de weg staan (vb. Den Berg,...);
- ° achterstand op vlak van nutsvoorzieningen.

2.3. DORP IN ZICHT

‘Dorp in zicht’ heeft als doelstelling de leefbaarheid van het dorp als onderzoeksthema te nemen, na te gaan wat de knelpunten en behoeften zijn en dit vanuit een bottom-up situatie. Ook op Hoek is dit gebeurd via een stuurgroep die in 2007-2008 een grote enquête onder de bewoners heeft georganiseerd, om daaruit een aantal conclusies te trekken;

In februari 2008 werden de resultaten hiervan voorgesteld. Niet minder dan 674 personen hebben hierop geantwoord. Daarbij valt de territoriale spreiding op te merken: 42 % kwam uit de dorpskern, 10 % uit de weekendzone en 48 % buiten de twee zones hierboven vermeld. Daarmee wordt de driedeling van Hoek aangegeven: centrum, rand en weekendzone.

Uit het onderzoek blijkt dat de top 3 aan voorzieningen die men wenst bestaat uit:

1. eigen voetbalplein op Hoek
2. een kinderspeelplein
3. eigen KLJ lokaal

Niettegenstaande een eigen voetbalplein gewenst wordt, staat deze sport niet vermeld in de top 3 van sporten die men zou beoefenen indien het aanbod er was.

Dit was wel zo voor:

1. Wandelen
2. Zwemmen
3. Buitentennis

Op het vlak van de verkeersinfrastructuur wordt de top aangevoerd door de afwezigheid van fietspaden.

1. Gebrek aan fietspaden
2. Snelheid verkeer
3. Geluidsoverlast ten gevolge van het (zwaar) verkeer.

In dat verband worden de kruispunten van de Moerkantsebaan met de zijstraten als gevaarlijk aanzien, in deze, maar praktisch gelijke beoordeling:

1. kruispunt Verbindingsstraat
2. kruispunt Zandfort

In algemene zin wordt snelheid als een acuut probleem aanzien. In de dorpskom ervaart 45 % van de antwoorders dit als een ernstig knelpunt. Het terugdringen van de snelheid wordt als een optie aangenomen, naast snelheidsremmers en verkeersspiegels.

Daarnaast wenst 80 % van de respondenten (meer) fietspaden, wenst 40 % de verwijdering van de kasseien Moerkantsebaan (zie overlast van zwaar verkeer) en volgen daarop meer zebrapaden en groenaanplanting.

Van echte parkeerproblemen is er geen sprake, enkel bij welbepaalde gelegenheden (kerkelijke plechtigheden, feestelijkheden...) komt dit voor.

Het belang van plaatselijk basisonderwijs wordt onderkend door 87 % van de respondenten, en het overgrote deel vindt dat de aanwezige school de kwaliteit garandeert. Op het vlak van kinder- en jeugdvoorzieningen worden de behoefte zeer diffuus aangewezen. Geen enkel aanbod (crèche, kinderdag, speelpleinwerking,...) haalt meer dan 20 % van de antwoorden.

Over de kwaliteit van de voorzieningen scoort watervoorziening (73%), vuilnisophaling (71%) en elektriciteitsnet (71 %) het best, terwijl GSM-ontvangst (16 %) schoonmaken van de sloten (31 %) en sneeuw- en ijselbestrijding (45%) het laagst scoren.

De plaatselijke school (83%) en aanwezigheid van winkels (83%) worden als van wezenlijke belang aanzien voor het lokale dorpsleven, terwijl dit veel minder is voor de aanwezigheid van de pastoorswoning (29%) en de voormalige jongensschool (58 %).

Op het vlak van het onderhoud van het openbaar domein, scoren vooral het dorpspleintje (70%) en de kapellekes (60%) goed, terwijl dit een stuk lager is voor wat betreft het onderhoud van de sloten (32 %) en de bestrating (43%). Om de voorzieningen op het openbare domein te verbeteren wordt vooral gedacht aan een

speelsterrein voor de kinderen (51 %), zitbanken (43%) en een ontspanningsruimte (25%), terwijl een hondentoilet (13%) en een petanquebaan (11%) het laagst scoort.

Hoek wil zijn landelijk karakter behouden (89%), het houdt van zijn open ruimte, geeft de landbouw daarin een belangrijke plaats (77%) en wil dat bereiken door vooral de graslanden (70%) en bossen (62%) te behouden, terwijl als minder belangrijk wordt aanzien het behoud van bestaande drinkpoelen (26 %) en dreven (33%), alsook het behoud van het oude kerkhof wordt aanzien (33%)

Het bestaande woningaanbod op Hoek wordt als een groot knelpunt aanzien, maar hoe hieraan moet tegemoet gekomen worden, kent geen overeenstemming. Een nieuwe wijk, hergebruik van bestaande panden en opvullen van bestaande bouwgronden scoren in dezelfde, maar verdeelde orde. Evenmin bestaat er een uitgesproken mening over het type van woning (grote gezinswoning, sociale huurwoning, appartementen...), terwijl wel jongeren als gezinnen als doelgroep worden aangewezen. Meer ruimte voor wonen wordt dan ook als eerste beleidspunt (43%) naar voor geschoven, zonder ruimte voor natuur, landbouw en recreatie (allen tussen de 20 en 30%) te vergeten.

Naast de enquêtering heeft 'Dorp in Zicht' gewerkt rond een aantal concrete punten die de leefbaarheid van de dorpsgemeenschap bevorderen. Zo werd aandacht gegeven aan de bereikbaarheid van Hoek via mobiele telefonie dat geleid heeft tot een Base-installatie (en onlangs ook Mobistar); werd stilgestaan rond een aantal dorpsverfraaiingselementen zoals de plaatsing van (buurt)banken; werden de trage wegen onder de loep genomen.

Dorp in Zicht is vandaag uitgegroeid tot een “bewonersplatform”. Een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en het bewonersplatform maakt het mogelijk dat gemakkelijker “bottom up” kan gewerkt worden.

HOEK ZOALS WE HET WILLEN

4.0. RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN ALS WERKKADER

In het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan wordt Hoek niet meegenomen als een “woonkern”. Ook in het kader van de (partiële) herziening is dit niet het geval. Enkel wordt door de Deputatie voorgesteld: *“De categorisering is gebaseerd op objectieve gegevens en er wordt voorgesteld om deze niet te wijzigen. Er wordt voorgesteld om een paragraaf toe te voegen waarin wordt verduidelijkt dat gemeenten van de categorisering kunnen afwijken via hun GRS mits een motivatie waarin wordt aangetoond dat in het addendum foutieve cijfergegevens zouden zijn gehanteerd.”*

In het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan wordt Hoek vermeld in het richtinggevend en in het bindend gedeelte.

In het richtinggevende deel wordt uitgegaan van een aantal opmerkelijke doelstellingen die betrekking hebben op Hoek:

- een leefbare dorpskern nastreven die in lokale behoeften voldoen
- versterken van open ruimte van Kalmthoutse Heide naar Wouwse Plantage;
- verhinderen dat Essen-Hoek het agrarisch gebied opdeelt;
- behoud van de dynamiek van de landbouw
- voorzien in mogelijkheden van kleinschalige verblijfsrecreatie.

In het plan wordt de aanwezigheid van de open ruimte, en het belang van de landbouw als behoudende en versterkende factor, zeer sterk beklemtoond en wordt bebouwing ondergeschikt gezien. Ze is enkel mogelijk in de kern en moet gebeuren door het aansnijden van de bestaande juridische voorraad. Gefocust wordt op mogelijke uitbreiding als de bestaande voorraad is uitgeput. De optie is duidelijk aanwezig dat er geen verdere uitbreiding van het woonlint op Essen-Hoek mogelijk is. De huidige doorkijk die er nog is naar het landschap moet behouden blijven. Een duidelijke afbakening van de dorpskern moet gebeuren om te vermijden dat er aaneengroei is vanuit Essen over Hoek richting Huybergen.

De natuurwaarden die aanwezig zijn, namelijk het verbindingsgebied tussen het Grenspark Zoom-Kalmthoutse Heide wordt wel aangegrepen om mogelijkheden te voorzien voor verblijfsrecreatie, en nog meer voor de dagrecreatie.

De richting wordt aangegeven om te zoeken naar lokale recreatiemogelijkheden als een element om de leefbaarheid van het dorp te stimuleren. Deze dienen gesitueerd in de kern zelf of aan de rand ervan. Zo wordt gedacht aan ruimte voor lokale sportclubs (waarbij nog rekening werd gehouden met de toenmalige actuele behoefte aan voetbalterreinen), inclusief de nodige voorzieningen voor de ruitersclub en de behoefte aan eigen jeugdwerkinfrastructuur.

Tenslotte wordt, om de herkenbaarheid van het dorpscentrum te verhogen, geopteerd om het openbaar domein van de Moerkantsebaan in Hoek-Centrum van een eigen inrichting te voorzien. Daarbij wordt gedacht aan de omgeving kerk, voormalige jongensschool, huidige parking hoek Spillebeekweg.

Om te komen tot het actiegedeelte worden verschillende mogelijke maatregelen opgesomd:

° Opmaak van RUP Wolfsheuvel

Doel: voorzien van lokale recreatieve mogelijkheden (voetbal en ruitrij), met inbegrip van speelzones.

° Opmaak van RUP Essen-Hoek

Doel: voorzien van verdichtingsmogelijkheden in de dorpskern (omschakeling van open naar halfopen naar gesloten bebouwing; uitgebreide bouwmogelijkheden in het centrum ter ondersteuning mogelijkheden kleinhandel, diensten en horeca; uitbreidingsmogelijkheden lokale school, uitbreiden bouwmogelijkheden aan de rand om mogelijkheden voor de vestiging van landbouwondersteunende bedrijven.

° Open ruimte:

In verband met de open ruimte wordt gedacht aan het opmaken van een sectoraal RUP zonevrije bebouwing, een RUP Spillebeekweg-Papenmoerbeek-Moerven, de opmaak van een stedenbouwkundige verordening voor het open gebied en de vermijding van de ontwikkeling van serres in het open gebied.

In het bindend gedeelte van het GRS worden een aantal belangrijke selecties gemaakt:

- Selectie van het gebied Spillebeek-Papenmoerbeek als natte beekvallei en belangrijke lokale natuurverbinding;
- Selectie van het agrarisch gebied rond Essen-Hoek (Papenmoer-Wolfsheuvel-Molenwijk-Noordeneind) als landbouwgebied met een belangrijke natuurlijke of landschappelijke waarde;

- Selectie van het College v/h Eucharistisch Hart en de Oude Moervaart als belangrijke bakens die fungeren als elementen van de landschappelijke structuur
- Selectie van het gebied Moerkantsebaan ten westen van Essen-Hoek en van het gebied Moerkantsebaan-Spillebeek als open ruimte verbindingen;

Met betrekking tot die open ruimte wordt de Spillebeek gezien als een groene natuurlijke verbinding in de open ruimte. Hier wordt afstemming voorgesteld met het gemeentelijk groenbeleid inclusief de opstelling van een RUP om de beleidsopties af te stemmen op het ruimtelijk beleid.

Als strategisch project wordt bovendien de natuurlijke ontwikkeling van de Spillebeek weerhouden om de waterbergende functie en de natuurverbindende functie te verbeteren.

In verband met het GRS kunnen we aldus besluiten dat veel aandacht wordt gegeven aan de landschappelijke en natuurelementen van Essen-Hoek en veel minder naar de randvoorwaarden die de leefbaarheid van de dorpsgemeenschap moeten veilig stellen.

4.1. STRATEGISCHE DOELSTELLING

De dorpsontwikkeling van Hoek is een beleidsitem dat tot uitdrukking is gekomen in het bestuursakkoord en het beleidsplan, tot stand gekomen bij het begin van de legislatuur.

De strategische doelstelling van het plan kan dan ook geformuleerd worden als volgt:

“Door een gebiedsgerichte werking de leefbaarheid van Hoek handhaven en verhogen”.

Het plan gaat ervan uit dat op dit ogenblik Hoek leefbaar is , maar dat er een aantal bedreigingen zijn die de leefbaarheid in het gedrang brengen. De handhaving is daarom niet voldoende, het verhogen ervan een duidelijke optie.

OPERATIONELE DOELSTELLING

Het vertolken van de strategische doelstelling in een aantal operationele doelstellingen, heeft de intentie om op verschillende terreinen ontwikkelingen mogelijk te maken zodat nadien aan concrete acties kan gewerkt worden.

4.1.1. OPERATIONELE DOELSTELLING 1 :

“ De leefbaarheid van Hoek wordt verhoogd door het woonaanbod te verhogen”.

De verhoging van het woonaanbod heeft tot doel een gezonde bevolkingsopbouw na te streven, zodat de piramidale bevolkingsstructuur opnieuw hersteld wordt. Dit kan

gebeuren door het aanbod van huurwoningen en koopwoningen in formules die open worden gehouden. Met formules wordt hier bedoeld het private initiatief of het publieke initiatief, hetzij een combinatie van beiden. Eén en ander is slecht mogelijk in een bepaalde chronologie.

*Actiepunt 1 : **De juridische woonvoorraad aansnijden***

Type actie: korte termijn

Beoogde periode: 2011-2012

Bedoeling is op basis van de inventaris onbebouwde percelen te komen tot een exact overzicht van percelen die in de woonzone (in dit geval landelijke woonzone) liggen en de middelen aan te geven die het mogelijk maken deze voorraad aan te snijden. Dit kan gebeuren door het nemen van eigen (kleine) initiatieven door gemeente, Autonoom Gemeentebedrijf of sociale huisvestingsmaatschappij. Zo wordt de omvorming van Den Berg tot volwaardige woonstraat in het vooruitzicht gesteld, zodat een aantal percelen kunnen gerealiseerd worden.

*Actiepunt 2 : **Opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan Hoek***

Type actie: lange termijn

Beoogde periode: 2010-...

De opmaak van een RUP voor gans Essen-Hoek heeft maar zin wanneer op bovenlokaal niveau de structuurplannen de mogelijkheid geven om Essen-Hoek van 'woonlint' tot 'dorp' te verheffen. Het huidige structuurplan negeert immers het bestaan van een dorpskern met daaraan gekoppeld een dorpsgemeenschap.

Dit moet dringend bijgesteld worden. Dan kan een ruimtelijke visie ontwikkeld worden voor Hoek, waar de uitbreiding van het woonpotentieel van Hoek beoogd wordt, in combinatie met de handhaving van het landbouwkarakter van de streek en de aanwezige natuurwaarden.

Dit neemt niet weg dat binnen het huidige Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan een start kan genomen worden met een Ruimtelijk Uitvoeringsplan voor Hoek, waarbij de nadruk zal komen te liggen op verdichting binnen het centrumgebied.

4.1.2. OPERATIONELE DOELSTELLING 2:

“De leefbaarheid van Hoek wordt verhoogd door de kwaliteit van het openbaar domein te verbeteren”

Actiepunt 1 : Realiseren van een nieuwe begraafplaats Hoek

Type actie: korte termijn

Beoogde periode: 2011-2012

Het gemeentebestuur heeft de intentie haar gemeentelijke begraafplaatsen op te waarderen. Dit kan gebeuren door een nieuw concept toe te passen via een parkmodel waar het aangenaam is om vertoeven, maar waarbij ook het nodige confort wordt voorzien van de bezoekers: voldoende parkeerplaatsen, overdekte ruimte, groenpartijen, verharde paden, ingebed in een ruimere, groene omgeving. Dit concept zal voor de eerste maal worden toegepast op de nieuwe gemeentelijke begraafplaats Hoek. Het RUP Begraafplaats Hoek moet enkel nog door de deputatie worden goedgekeurd. Recent werd een ontwerpbureau aangesteld voor de inrichting van de begraafplaats.

*Actiepunt 2 : **omvormen van oude begraafplaats tot dorpsplantsoen***

Type actie: lange termijn

Beoogde periode: 2011 - 2014.

De realisatie van de nieuwe begraafplaats maakt dat er een herbestemming kan gebeuren van (een deel van) de oude begraafplaats. Dit kan slechts geleidelijk aan gebeuren, gezien maar stapsgewijs tot ontruiming van de oude grafperken kan overgegaan worden.

De bestemming dient rekening te houden met de directe omgeving van de kerk, zodat de bestemming van dorpsplantsoen de meest aangewezen is. Dit kan een bloemrijk plantsoen zijn, met rustpunten, een (overdekte) zitruimte, een waterpartij, een perk met plaats voor een kunstwerk,... naar nog uit te werken ideeën. Dit kan dus een plek van ontmoeting worden.

*Actiepunt 3 : **Project doortocht Hoek als speerpunt dossier.***

Type actie: korte termijn

Beoogde periode: 2011-2013

Het project doortocht Hoek kadert in het globale project van het fietspad (en riolering) tussen Essen-hoek en Essen-Centrum.

De invulling van het projectdossier is van uitermate belang voor het uitzicht van het dorp evenals voor de verkeersveiligheid.

Men moet met de uitwerking van het concept immers rekening houden met:

- het nastreven van zo groot mogelijk vergroenen van de dorpskern

- de aanwezigheid van een school waardoor de veiligheidseisen hoog moeten gesteld worden
- de vraag naar minder overlast (snelheid en lawaai) veroorzaakt door doorgaand verkeer.

De nieuwe aanleg zal dus beeldbepalend zijn voor de wijk Hoek. Een secure voorbereiding is de noodzakelijke voorwaarde voor een succesvolle afloop.

*Actiepunt 4 : **Ontwikkelen van een lokaal signalisatieplan.***

Type actie: korte termijn

Beoogde periode: 2011-2012

Aansluitend op het project doortocht Hoek, kan de ontwikkeling van een lokaal signalisatieplan, de kwaliteit van het openbaar domein niet verhogen, door het gebruik van gepast materiaal, maar kan ze ook een onderdeel zijn van de logistieke steun aan het plaatselijk toerisme.

De kunstig uitgewerkte wegwijzers kunnen lokaal de weg wijzen naar:

- de vakantiehoeves
- de jeugdverblijfscentra
- de school
- de begraafplaats
- de Kalmthoutse heide en de Wouwse Plantage
- het dorpshuis.

*Actiepunt 5: **Hoek wordt een bloemendorp***

Type actie: korte termijn

Beoogde periode: 2011-...

De bebloeming van een dorp draagt bij tot het veraangenamen van de leefomgeving, en dus van de leefbaarheid van een lokale entiteit.

De creatie van een bloemendorp, steunt dan ook op meerdere elementen:

- het bebloemen van de publieke ruimte, door het voorzien van bloempartijen op de openbare plantsoenen en pleintjes, op stoepen die breed genoeg zijn, bij de dorpsinkom
- de medewerking aan particulieren door het bebloemen van de gevels; dit vraagt een facilitair optreden van het gemeentebestuur.
- een goed onderhoud van het openbaar groen door het gemeentebestuur.

4.1.3. OPERATIONALE DOELSTELLING 3:

“De leefbaarheid van Hoek wordt verhoogd door het stimuleren van het lokale gemeenschapsleven”

Actiepunt 1 : Het omvormen van de voormalige jongensschool tot dorpshuis.

Type actie: korte termijn

Beoogde periode: 2011-2013.

Het gemeenschapsleven van Hoek wordt op vlak van infrastructuur ondersteund door het complex van de voormalige jongensschool voor vergaderruimte en KLJ en het gildenhuis voor grotere bijeenkomsten, feesten,...

Het uitbouwen en omvormen van de voormalige jongensschool tot een dorpshuis kan verschillende bestemmingen omvatten:

- aangepaste vergaderruimte

- pleisterplek voor ouderen,
- gemeentelijk infopunt waarbij kan onderzocht worden of het nuttig is een ambtenaar zittijd te geven, of een postpunt kan geïnstalleerd worden, of een beperkte bib-dienst mogelijk is, enz...
- een toeristisch (onbemand) info punt
- ...

4.1.4. OPERATIONELE DOELSTELLING 4:

‘De leefbaarheid van Hoek wordt verhoogd door een kruisbestuiving tussen landbouw en toerisme’.

Een lokaal bestuur heeft weinig impact op de ontwikkeling van de landbouw. Ze kan echter wel de troeven uitspelen die landbouw biedt in combinatie met de toeristische opdracht die een lokaal bestuur wel heeft.

Actiepunt 1: Verbetering fietsinfrastructuur door verbetering landbouwwegen

Type actie: korte termijn

Beoogde periode: 2011-2012

Landbouwwegen en landelijke waterlopen zijn van belang voor de ontsluiting van het landbouwgebied met landbouwmachines en de goede waterhuishouding van het – gebied.

Het optimaliseren van de verharde landbouwwegen aan de vereisten van zwaardere landbouwvoertuigen geeft tegelijkertijd de opportuniteit om het fietscomfort te

verhogen door gebruik van aangepaste materialen (bvb. gebruik van asfalt i.p.v. beton.)

Wanneer zijdelings deze wegen voorzien worden van schuilplaatsen, picknickplaatsen, banken, bewegwijzering, enz. kunnen zij een uitstekende toeristische functie waarnemen.

Gelinkt aan deze doelstelling kan verwezen worden naar het geplande fietspad Spillebeek, die het toekomstig fietspad Moerkantsebaan met het fietspad op Nederlands grondgebied langs de Zoom verbindt. Hier wordt een bestaande landelijke weg omgevormd tot fietspad, dat eveneens dienstig is voor landbouwverkeer.

Actiepunt 2: Trage wegen worden wandelwegen

Type actie: korte termijn

Beoogde periode: 2010-2012

Het landelijk gebied van Hoek geeft aansluiting op de Kalmthoutse Heide. Door de aanwending van vroegere buurtwegen en kerkpaden kan de wandelinfrastructuur verbeterd worden, gekoppeld aan een betere ontsluiting van het landbouwgebied voor landbouwers.

Op dit punt zijn de belangen complementair en niet tegenstrijdig.

Actiepunt 3: Ondersteunen van lokale toeristisch troeven

Type actie: korte termijn

Beoogde periode: 2010-2012

Een gebiedsgericht toeristisch beleid heeft weinig zin. Essen-hoek moet mee kunnen genieten van de toeristische campagnes die op een ruimere schaal worden opgezet door Toerisme Antwerpen en de lokale VVV.

Dit neemt niet weg dat binnen die campagne Hoek naar voor kan komen als een bezienswaardig dorp met belangrijke troeven,

- de verbeterde fietsinfrastructuur
- de wandelinfrastructuur
- de jeugdverblijfscentra
- het hoevetoerisme.

Met Grenspark+ ontstaan hiervoor nieuwe opportuniteiten.

TOT SLOT

Het Dorpsontwikkelingsplan Hoek heeft de ambitie om als eerste gebiedsgericht beleidsplan de impulsen te verzamelen die reeds aanwezig zijn, ideeën of te stemmen op mekaar en nieuwe initiatieven te ontwikkelen die kunnen dienen als hefboom om de leefbaarheid van Hoek te behouden en verder te ontwikkelen.

Door dit samen te brengen in één plan kan planmatig en efficiënt gewerkt worden op de terreinen van ruimtelijke ordening, woonbeleid, samenlevingsopbouw, mobiliteit... waarbij de actief op mekaar afgestemd kunnen worden. Een geïntegreerd beleid wordt in die zin mogelijk.

Essen, december 2010